

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

**Komisija za državno ureditev
Interesna skupina lokalnih interesov**

Številka: 212-03-1/2025/3
Ljubljana, 21. 7. 2025

Komisija Državnega sveta za državno ureditev (*kot pristojna komisija*) in Interestna skupina lokalnih interesov sta, na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 – ZFDO-F, 81/18 – odl. US, 16/23 in 12/24–ZVDZ-E)) in 16., 20., 21. ter 97. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23), pripravili naslednje skupno

M N E N J E

**k obravnavi Problematike nasilja nad lokalnimi funkcionarji in odzivanja
državnih institucij**

Komisija Državnega sveta za državno ureditev (43. seja) in Interestna skupina lokalnih interesov (39. seja) sta se na skupni seji 9. 7. 2025, na pobudo državnega svetnika Davida Klobase, seznanili s Problematiko nasilja nad lokalnimi funkcionarji in odzivanja državnih institucij ter sprejeli naslednje

s k l e p e:

- 1. Komisija za državno ureditev in Interestna skupina lokalnih interesov predlagata Ministrstvu za notranje zadeve in Policiji, da v sodelovanju z reprezentativnimi združenji občin pripravita in objavita protokol za ravnanje ob nasilju nad lokalnimi funkcionarji in drugimi javnimi uslužbenci.**
- 2. Komisija za državno ureditev in Interestna skupina lokalnih interesov predlagata Ministrstvu za pravosodje, da prouči ureditev kazenskopravnega varstva lokalnih funkcionarjev in drugih javnih uslužbencev ter poda predloge za zagotovitev njihove varnost.**
- 3. Komisija za državno ureditev in Interestna skupina lokalnih interesov priporočata vzpostavitev nacionalne kontaktne točke znotraj Policije, ki bo namenjena evidentiranju in usmerjanju obravnav primerov nasilja nad izvoljenimi predstavniki in javnimi uslužbenci.**
- 4. Komisija za državno ureditev in Interestna skupina lokalnih interesov predlagata pripravo smernic in izobraževanj za lokalne skupnosti, ki bodo vključevala varnostne protokole, komuniciranje v kriznih razmerah in podporne storitve.**

5. Komisija za državno ureditev in Interesna skupina lokalnih interesov predlagata Državnemu svetu, da v 2026 organizira posvet z naslovom »Varnost lokalnih funkcionarjev je varnost demokracije«.

Obrazložitev:

Državni svetnik David Klobasa (v nadaljevanju: predlagatelj) je v pobudi z dne 19. 6. 2025 predlagal, da pristojni Komisija za državno ureditev ter Interesna skupina lokalnih interesov obravnavata Problematiko nasilja nad lokalnimi funkcionarji in odzivanja državnih institucij, saj se lokalni funkcionarji vse pogostejše soočajo z verbalnimi grožnjami in drugimi oblikami nasilja. V pobudi je poudaril, da mora Državni svet kot zastopnik funkcionalnih in lokalnih interesov jasno sporočiti, da je vsakršno nasilje nad izvoljenimi predstavniki oblasti nesprejemljivo in nedopustno ter mora biti ustrezno sankcionirano.

Na skupni seji komisije in interesne skupine so sodelovali državne svetnice in državni svetniki, predstavniki Ministrstva za notranje zadeve, Policije in Ministrstva za pravosodje ter župan Občine Ribnica. Predstavniki navedenih deležnikov so na skupni seji komisije in interesne skupine predstavili svoje poglede o izpostavljeni problematiki, njihova razprava pa je v nadaljevanju na kratko povzeta.

Na podlagi razprave so bili sklepi predlagatelja razširjeni in se nanašajo tudi na problematiko nasilja nad javnimi uslužbenci.

* * *

Predlagatelj je opozoril, da se izvoljeni predstavniki oblasti na lokalni ravni vse pogostejše srečujejo s primeri nasilja, groženj in pritiska in je zato nujno, da se Državni svet kot ena od institucij demokratičnega sistema države na takšne primere odzove in predlaga določene ukrepe. Varnost tistih, ki zastopajo interese ljudi je predpogoj demokracije in delujoča lokalna samouprava je temelj demokratične ureditve države. Ustava Republike Slovenije v 9. členu določa, da se lokalna samouprava izvaja avtonomno in neposredno, kar pomeni, da župani in podžupani, predsedniki krajevnih skupnosti in občinski svetniki niso le upravljavci lokalnih zadev, temveč so nosilci ljudske volje in suverenosti. Predlagatelj je poudaril, da grožnje funkcionarjem na lokalnem nivoju, hkrati s sistemsko neodzivnostjo države, ogrožajo načelo vladavine prava.

V nadaljevanju je naštel nekaj primerov – najnovejši primer fizičnega napada na ribniškega župana; primer iz 2021, ko je župan občine Hoče Slivnica zaradi podpore projektu za azilni center prejel več groženj s smrtjo; leta 2022 je bil v okolici Maribora fizično napaden predsednik krajevne skupnosti; leta 2023 je bila županja ene od gorenjskih občin tarča spletnega linča, lažnih profilov in zlonamernih montaž; leta 2024 je bil v občini na Primorskem podžupanu uničen osebni avtomobil, potem ko je opozoril na sum korupcije v občinskem podjetju. Posebej izstopa primer županje občine Poljčane, ki je bila več mesecev izpostavljena intenzivnim osebnim pritiskom, javnim diskreditacijam in grožnjam, vključno s sovražnimi sporočili in fizičnimi provokacijami, in po mnenju predlagatelja, ta primer kaže še dodatno ranljivost lokalne funkcionarke v javnem prostoru. Vse naštetu dokazuje, da ne gre več za izjemo, ampak za vzorec. Žal v veliki večini naštetih primerov ni prišlo do sodnega

epiloga ali pregona storilcev, kar je še dodatni pokazatelj ranljivosti lokalnih predstavnikov, ki pogosto nimajo ne pravne zaščite ne ustreznega odziva institucij in tudi ne občutka, da jih država varuje. V primeru nasilja nad lokalnimi predstavniki so zelo pogosto izpostavljeni tudi člani družine.

Predlagatelj je izpostavil, da pomanjkanje ustrezne zaščite lokalnih funkcionarjev vodi v avtocenzuro in pasivnost in načenja zaupanje v pravno državo in v lokalno demokracijo.

Predlagatelj je pojasnil, da so predlagani sklepi zasnovani na podlagi izkušenj drugih evropskih držav, ki se prav tako srečujejo z omenjeno problematiko. Vsem ukrepom pa je skupna usmerjenost k preventivi, sistemski zaščiti in institucionalni odzivnosti.

Predlagatelj je poudaril, da z razpravo in s sklepi v Državnem svetu želi spodbuditi zavedanje o problemu in spodbuditi k skupnemu iskanju sistemskih rešitev (ustrezna zakonodaja, operativni protokoli zaščite, preventivne dejavnosti). Prav tako pa s pobudo želi opozoriti na nujnost večje odzivnosti pristojnih institucij države, ko pride do primerov groženj in napadov na lokalne funkcionarje. Država mora s hitrim odzivanjem in ukrepanjem dati javnosti jasno sporočilo, da so demokratično izvoljeni predstavniki deležni zaščite države, ki jo soustvarjajo.

* * *

Predstavnik Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljevanju: predstavnik MNZ) je poudaril, da nasilje nad izvoljenimi predstavniki ljudstva nikoli ne sme postati sprejemljiv del politične ali družbene realnosti. Država mora zagotoviti, da vsak funkcionar varno opravlja svoje funkcije. Lokalni funkcionarji so prvi stik med državo in ljudmi, so najbližje prebivalcem in pogosto tudi prvi, ki so izpostavljeni pritiskom, grožnjam in v nekaterih primerih celo nasilju.

Predstavnik MNZ je pojasnil, da policija izvaja ukrepe varovanja določenih oseb na podlagi ocene ogroženosti, kot jo določa Uredba o varovanju določenih oseb, prostorov, objektov in okolišev objektov, ki jih varuje policija (Uradni list RS, št. 63/13, 23/20, 144/20 in 102/22). Na podlagi zaznanih groženj pa policija, upošteva splošna določila Zakona o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 22/25 – uradno prečiščeno besedilo; ZNPPol), izvaja ukrepe za zagotavljanje varnosti tudi drugih oseb.

Predstavnik MNZ je poudaril, da se MNZ zaveda, da ima varnost v lokalnih skupnostih neposreden vpliv na vsakdanje življenje vseh državljanov in to dejstvo skupaj s policijo upoštevajo tako pri pripravi operativnega dela kot tudi pri načrtovanju dolgoročnih varnostnih politik. Varnost v lokalnih skupnostih in sodelovanje z lokalnimi skupnostmi je ena ključnih prioritiet v strateških dokumentih - Temeljne usmeritve za izdelavo srednjeročnega načrta razvoja in dela policije za obdobje 2023–2027. MNZ se zaveda, da brez zaupanja in sodelovanja med državo, lokalnimi oblastmi in prebivalci ni dolgoročne varnosti.

V povezavi z romsko problematiko je bilo s strani predstavnika MNZ izpostavljeno, da policija nadaljuje z izvajanjem ukrepov, katerih sonosilec so v skladu z Nacionalnim programom ukrepov Vlade Republike Slovenije za Rome za obdobje 2021-2030. Predstavnik MNZ je izpostavil, da si na MNZ prizadevajo za okrepljeno prisotnost

policije na terenu, za osebni stik s prebivalci, funkcionarji in organizacijami, saj to omogoča zgodnje zaznavanje napetosti, boljše razumevanje lokalnih izzivov in preprečevanje tveganj, tudi tistih, ki so usmerjena proti lokalnim funkcionarjem. Predstavnik MNZ je posebej izpostavil delo na področju vključevanja romske skupnosti, kjer policija aktivno sodeluje v programih mediacije, usposabljanj in skupne preventive. Tematiko varnosti v lokalni skupnosti, še posebej v povezavi z varnostjo in romsko tematiko, pa obravnava tudi delovna skupina za obravnavo romske problematike, ki jo vodi državna sekretarka z MNZ.

Predstavnik policije je izpostavil, da policija v zadnjem obdobju beleži samo en fizični napad na predstavnika lokalne skupnosti, gre za napad na ribniškega župana, ki so ga uspešno preiskali in je bila zoper osumljence podana kazenska ovadba. Predstavnik policije je poudaril, da je pri preiskavi potekalo dobro sodelovanje med policijo in državnim tožilstvom. Predstavnik policije je opozoril, da policija vsa nasilna kazniva dejanja obravnava prednostno, saj so nedopustna ter zahtevajo takojšnje ukrepanje. Naloge varovanja varovanih oseb v okviru policije izvaja Center za varovanje in zaščito, pri čemer so določene štiri stopnje varovanja, ki se prilagajajo funkciji, ki jo oseba opravlja, ter stopnji ogroženosti, ki jo oceni policija.

Predstavnik Ministrstva za pravosodje (v nadaljevanju: predstavnik MP) je poudaril, da tudi MP sodeluje v medresorski delovni skupini za področje romske tematike, ki jo vodi državna sekretarka z MNZ. Predstavnik MP je podal nekaj predlogov za popravke predlaganega 2. sklepa, kar je bilo kasneje tudi upoštevano. Prav tako pa je prisotne na seji seznanil, da na MP od različnih poklicnih skupin – zdravniki, socialni delavci, sodniki prejemajo pobude, da bi bilo v Kazenskem zakoniku za vsako od teh poklicnih skupin v primeru groženj in fizičnih napadov opredeljeno ostrejšo kazensko pravno varstvo.

Župan Občine Ribnica je poudaril, da nasilje in grožnje uperjene proti lokalnim funkcionarjem, zaposlenim na občinah, uslužbencem centrov za socialno delo (v nadaljevanju: CSD) ter njihovim družinskim članom predstavljajo resen problem. Poudaril je, da že en sam napad pomeni nedopustno prekoračitev meje. V njihovem okolju prihaja do fizičnih napadov in stalnih groženj, zlasti v povezavi z reševanjem romske problematike, kar je že vodilo do odpovedi občinskega javnega uslužbenca zaradi strahu za lastno varnost. Opozoril je, da morajo biti županje in župani, občinski svetniki, zaposleni v lokalnih skupnostih in na CSD-jih ustrezno zaščiteni, saj njihovo delo poteka v zahtevnih, pogosto konfliktnih razmerah. Posebej je izpostavil nesprejemljivo ravnanje posameznikov do policistov in poudaril, da mora biti policija prepoznana kot ključna institucija za zagotavljanje varnosti. Zaključil je z apelom za aktivnejše in sistemsko ukrepanje države in k vzpostavljanju jasnih meja dopustnega vedenja do predstavnikov javnih institucij, vključno s policijo. Opozoril je, da se ne sme pristati na situacijo, da se napadi pač dogajajo in da bi jih minimalizirali.

* * *

Komisija in interesna skupina odločno obsojata vsakršno nasilje v državi, še posebej nad izvoljenimi predstavniki in javnimi uslužbenci, ki opravljajo naloge v korist države. Pravica do varnosti je temeljna človekova pravica, ki jo mora država zagotavljati vsem, če želi svojim državljanom omogočiti uspešen razvoj in kakovostno življenje. Brez varnosti ni mogoče govoriti o celovitem razvoju družbe. Kaznovalno pravo mora biti učinkovito, a samo po sebi ni dovolj. Veliko večji poudarek je treba nameniti

preventivi in spodbujanju sožitja v družbi, saj lahko le tako dolgoročno preprečimo nasilna dejanja in grožnje.

Problem nasilja, ki se kaže v različnih oblikah – verbalnem, fizičnem in spletnem, vpliva na vsakega posameznika, zato je ključno zavedanje tako pravic kot dolžnosti vseh državljanov. Policija deluje predvsem kot kurativa, ukrepa šele po pojavu nasilja, zato je nujno še okrepiti preventivne ukrepe, ki zavračajo nasilje kot način reševanja odprtih vprašanj in problemov. Člani komisije in interesne skupine so v razpravi opozorili na težavo nasilja ne le nad lokalnimi funkcionarji in nad uslužbenci lokalnih skupnosti, ampak tudi na nasilje, ki so ga v različnih oblikah deležni javni uslužbenci, ki opravljajo javne storitve in jih zagotavljajo vsem državljanom. Zaposleni v javnih službah morajo prav tako imeti zagotovljeno varnost pri opravljanju svojega dela, politični predstavniki pa bi morali jasno obsoditi vsakršno nasilje, saj molk daje signal, da je nasilje sprejemljivo.

Družba potrebuje moralne avtoritete, ki lahko pripomorejo k umirjanju družbene napetosti. Pri tem komisija in interesna skupina opozarjata, da Slovenija že več mesecev nima novega Varuha človekovih pravic, ki ima pomembno vlogo pri odzivanju na nasilje in kršitve pravic v družbi, kar tudi kaže na odnos države do teh vprašanj.

Župani, ki na lokalni ravni opravljajo več funkcij (od izvršne do predstavniške in mediacijske), so zaradi narave svojega dela pogosto izpostavljeni različnim oblikam nasilja, kar velja tudi za druge javne uslužbenke, kot so policisti, učitelji, zdravstveni delavci, gasilci... Napadi nanje pomenijo napad na institucije države in njene podsisteme. Pomanjkanje zaščite in družbenega spoštovanja zmanjšuje pripravljenost posameznikov za opravljanje teh pomembnih in odgovornih funkcij v družbi. Zato sta ključna vzgoja in izobraževanje, ki lahko oblikujeta drugačen odnos do vseh, ki opravljajo javno službo.

Številni incidenti, ki so jih deležni lokalni predstavniki oblasti in tudi javni uslužbenci ostanejo le evidentirani, brez ustrezne obravnave ali nadaljnjih ukrepov oz. sankcij, zato storilci pogosto delujejo v prepričanju, da za svoja dejanja ne bodo kaznovani. Prav zato je nujno, da se ob vsakem nasilnem dejanju nad lokalnimi funkcionarji ter javnimi uslužbenci oglasi tudi politika in vsako tako dejanje enotno obsodi. V nasprotnem primeru grožnje postanejo sredstvo za doseganje ciljev, kar prispeva k nadaljnji »normalizaciji« nasilja.

Na seji je bilo izpostavljeno dobro delo policije v skupnosti, pri čemer se policisti na terenu pogosto znajdejo v negotovem položaju, saj je pri izvajanju pooblastil mnogokrat zelo tanka meja in so v strahu, da bodo obtoženi prekoračitve pooblastil, kar lahko vodi do disciplinskih postopkov ali celo izgube zaposlitve. S tega vidika je potrebna sprememba zakonodaja, ki bo policiji zagotovila jasna in nedvoumna pooblastila za uporabo prisilnih sredstev, ko razmere to zahtevajo, hkrati pa zagotovila pravno varnost za njihove ukrepe. Ustanovitev nacionalne kontaktne točke znotraj policije, ki bo specializirana za obravnavo nasilja nad izvoljenimi predstavniki in javnimi uslužbenci bi izboljšala odzivnost, saj manjše policijske postaje pogosto nimajo ustreznih izkušenj za učinkovito obravnavo takšnih primerov.

Čeprav je zakonodaja formalno dobro urejena, pa praksa ob izvajanju sodnih postopkov v primeru nasilnih dejanj in groženj kaže na neučinkovitost sistema.

Počasno odzivanje državnega tožilstva in sodstva, kljub velikemu številu sodnikov na prebivalca, onemogoča pravočasno reševanje zadev. Po oceni komisije in interesne skupine Kazenski zakonik ustrezno opredeljuje kazniva dejanja zoper uradne osebe, vendar so postopki pogosti neučinkoviti zaradi visokih dokaznih standardov in procesnih napak.

Komisija in interesna skupina tudi opozarjata na nujnost zaostritve pogojev za sankcioniranje sovražnega govora. Agresiven in izključujoč politični diskurz pomembno vpliva na vedenje državljanov in ustvarja nevaren zgled, ki lahko prispeva k razraščanju nasilja in nestrpnosti.

Posebno pozornost je treba nameniti tudi varnostnim in socialnim razmeram na območjih z romsko populacijo predvsem v jugovzhodni Sloveniji, kjer prihaja do pogostejših in hitrejših eskalacij, kot se je to dogajalo v preteklosti, na kar opozarjajo lokalni predstavniki. Opozorila županov, ki so v preteklosti lahko brez težav vstopali v romska naselja v svojih lokalnih okoljih, danes pa to pogosto ni več mogoče brez prisotnosti policije, kažejo na zaostrovanje razmer, ki jih država ne sme spregledati in katerim je nujno treba nameniti večjo pozornost. Komisija in interesna skupina sta v povezavi s to problematiko dodatno izpostavili neučinkovitost socialne politike, o čemer je bilo govora že mnogokrat ter na zlorabo sistema brezplačne pravne pomoči in socialnih transferjev.

Država mora pobude iz lokalnih okolij obravnavati resno, saj ta najbolj poznajo razmere na terenu. Poleg zakonodajnih sprememb, usmerjenih v učinkovite preventivne in odvračilne ukrepe, je nujen bolj odločen pristop vseh vej oblasti do tistih, ki ogrožajo javni red in mir. Poseben poudarek je treba nameniti zaščiti lokalnih funkcionarjev in vseh javnih uslužbencev ter zagotovitvi ustreznih pooblastil policiji za učinkovito ukrepanje.

Le z ničelno stopnjo tolerance do nasilja, doslednim delovanjem pravne države ter vzgojo za spoštovanje institucij države in njenih predstavnikov lahko družbo usmerimo v bolj varno, odgovorno in solidarno prihodnost.

Predsednik Komisije za državno ureditev
Rajko Fajt, l.r.

Vodja Interesne skupine lokalnih interesov
Milan Ozimič, l.r.